

Päiväys
12.4.2024

Diaarinumero
1241/03.04.04.04.23/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

12.4.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **19.4.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 12.4.2024 nro 436/2024, valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa, ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisen yhteisluvan myöntäminen kalliokiven louhintaan ja murskaukseen, Virolahti.

Luvan hakija

Riina ja Pekka Salopaasi

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **12.4.2024 – 20.5.2024** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **20.5.2024**.

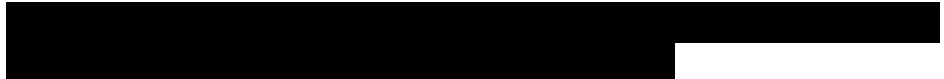

12.04.2024

Dnro 1241/03.04.04.04.23/2022

Asia Valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa

Valittajat

Luvan hakijat Riina ja Pekka Salopaasi

Päätös, josta valitetaan

Haminan kaupungin lupavaliokunta 26.9.2022 (20.9.2022 § 91)

Haminan kaupungin lupavaliokunta on myöntänyt Riina ja Pekka Salopaasille maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ja ympäristösuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan koskien kalliokiviaineksen ottamista, louhintaa ja murskausta Virolahden kunnan Virojoen kylässä kiinteistöllä 935-431-4-97 Kuusikko hakemuksen mukaisesti ja lupamääräyksin 1–32, joista lupamääräykset 1, 2, 6, 8–13, 15–19, 24 ja 32 kuuluvat seuraavasti:

Toiminta

1. Lupa myönnetään kokonaisottomäärälle 332 000 m³ ktr kalliokiviainesta.
2. Oton tulee tapahtua ottamissuunnitelman mukaisesti. Alin sallittu ottamistaso on +27.0 mpy (N2000) hakemuksen mukaisesti.
6. Jokaisesta toimintajaksosta tulee ilmoittaa kirjallisesti Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja lähialueen kiinteistöille vähintään viikkoa ennen toimintajakson alkamista.
8. Ulkopuolisten asiaton pääsy toiminta-alueelle on estettävä lukittavilla puomeilla tai muulla vastaavalla järjestelyllä. Puomin tulee olla pelastuslaitoksen lausunnossa esitetyn mukainen.

Ottoalueesta ja räjäytyksistä tulee tiedottaa asettamalla kielto- ja varoitustauluja tai muulla vastaavalla tavalla. Louhinta-alueen jyrkät seinämät tulee suojata putoamisestein.

Varastokasat ja vallit on tehtävä sellaisiksi, etteivät ne voi sortua ja aiheuttaa vaaraa alueella työskenteleville.

9. Toimintaa on harjoitettava siten, ettei toiminnoista aiheudu kohtuutonta pölyämistä, hajuhaittaa, melua, tärinää, maaperän, pinta- tai pohjavesien pilaantumisvaaraa, epäsiisteyttä, haittoja vahinkoeläimistä, ympäristön roskaantumista, viihtyisyyden alentamista tai muuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Alueen yleisestä siisteydestä on huolehdittava.

10. Ottamistoiminta on järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maainesiintymää hyödynnetään kestävästi.

Melu ja tärinä

11. Kiviaineksen porausta, murskausta, rikotusta, räjäytyksiä ja niihin liittyvää kuormausta ja kuljetusta saa tehdä seuraavasti:

Maansiirtotöitä ja tuotteiden kuormausta ja kuljetusta saa tehdä arkipäivisin ma-pe klo 6.00–22.00 ja vain poikkeustilanteissa lauantaisin klo 8.00–18.00.

Murskaus arkipäivisin ma-pe klo 7.00–22.00

Poraus ma-pe klo 7.00–21.00

Rikotus ma-pe klo 7.00–21.00

Räjäytykset arkipäivisin ma-pe klo 10.00–18.00

Lauantaisin voidaan tuotteiden kuormausta ja kuljetusta tehdä 7.00–18.00 välisenä aikana satunnaisesti yksittäisten suurempien hankkeiden yhteydessä. Näistä poikkeamista tulee tiedottaa etukäteen Hamina ympäristönsuojelua.

Meluvia työvaiheita (murskaus, poraus, rikotus, räjäyttäminen) ei saa tehdä arkipyhinä eikä juhlapyhien (joulu, juhannus) aattona.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa rajoittaa toiminta-aikoja, mikäli melusta ja tärinästä koituu kohtuutonta haittaa alueella oleskeleville.

12. Ympäristön asutukselle toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää asuntojen piha-alueella 55dB L_{Aeq} 07–22 eikä 50 dB L_{Aeq} 22–07 eikä loma-asuntojen piha-alueella 45dB L_{Aeq} 07–22 eikä 40 dB L_{Aeq} 22–07.

Toiminnan melutaso on selvitettävä toiminnan alkaessa mittauksin lähimpien häiriintyvien kohteiden pihapiiristä. Melumittaukset on tehtävä asiantuntevan henkilön toimesta ja mittauksista on toimitettava erillinen suunnitelma ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi ennen toiminnan aloittamista. Mikäli annetut raja-arvot ylittyvät, tulee melun leviämistä ehkäistä rakentamalla lisää suojauksia tai rajoittamalla toimintoja.

13. Melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailta meluntorjuntatoimilla. Murskauslaitos tulee sijoittaa

louhoksen pohjalle tai mahdollisuuksien mukaan sellaiseen paikkaan, jossa kallion rintausta tai kiviaineskasat suojaavat melun leviämiseltä asutuksen suuntaan. Raaka-aine-, tuote- ja pintamaakasat sekä kiviaineskasat tulee pitää riittävän korkeina ja sijoittaa siten, että ne suojaavat melun leviämiseltä asutuksen ja muiden häiriintyvien kohteiden suuntaan.

Päästöt ilmaan

15. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (79/2017) annettuja ohjeita.

16. Poravaunut on varustettava pölyn talteenottojärjestelmillä. Poravaunujen pölynpoistojärjestelmä on pidettävä hyvässä kunnossa ja niiden kunto on tarkistettava toiminta-aikana päivittäin. Pölynpoistojärjestelmä rikkoutuessa tai jonkin muun päästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa on laitteistot korjattava mahdollisimman pian.

Kuormattavan ja kuljettimelta putoavan kiviaineksen ja seulottavan maa-aineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi ja kiinnittämällä murskauslaitoksen kuljettimien päähän suojat sekä tarvittaessa kastettava käsiteltävää maa- tai kiviainesta.

17. Pölyn joutumista ympäristöön on estettävä kastelemalla tai koteloimalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti tai käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Varastokasat, ajoneuvojen kuormat, alueet, joilla työkoneet liikkuvat sekä alueelle johtava tie tulee hoitaa niin, että pölyäminen jää mahdollisimman vähäiseksi. Tarvittaessa pölyämistä tulee torjua esim. kastelemalla. Pölynsidontaan ei saa käyttää suolaa tai ympäristölle haitallisia kemikaaleja. Pölyäviä materiaaleja ei saa päästä ympäristöön kuljetusten yhteydessä. Kuljetuskaluston puhtaudesta on huolehdittava.

Liikennejärjestelyt ja teiden ylläpito

18. Liikenne alueelle tulee järjestää hyväksytyä tieyhteyttä pitkin, johon tilalla on oikeus tai asiasta on sovittu maanomistajan kanssa. Mikäli toiminnasta aiheutuu haittaa teiden kunnossapidolle, siisteydelle jne. on luvan haltijan kustannuksellaan tarvittaessa suoritettava kunnossapito- ja puhdistustyöt.

Jäte- ja hulevedet, pohjavedet

19. Toiminta on järjestettävä niin, ettei se aiheuta pintavesien tai kaivojen pilaantumista. Valumavedet on johdettava selkeytysaltaan kautta niin, ettei aiheuteta haittaa tai vahinkoa alueen tiestölle, läheisille kiinteistöille tai vesistöille.

Jos louhinnan tai muun alueella tapahtuvan toiminnan johdosta aiheutuu tai saattaa aiheutua pohjaveden tai pintaveden laatuun tai määrään vaikuttavia tekijöitä, Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa

velvoittaa toiminnanharjoittajaa suorittamaan asian toteamiseksi tarpeellisia näytteenottoja sekä ryhtymään toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.

Toiminnassa on huomioitava Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteet eikä toiminta saa haitata ko. tavoitteiden toteutumista.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

23. Toimintaa ja sen ympäristövaikutuksia on tarkkailtava toiminnan aikana päivittäin aistinvaraisesti sekä tarkistettava koneiden kunto säännöllisesti. Mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan ympäristöhaittaa, kuten kohtuutonta melu-, pöly- tai värinähaittaa lähimmissä häiriintyvissä kohteissa tai maaperän, pohjaveden tai pintaveden pilaantumista, valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan tekemään tarvittavia mittauksia.

24. Laitoksen on valvottava päästöjään ympäristöön ja pidettävä toiminnastaan ja jätehuollostaan kirjaa. Vuosittain maaliskuun loppuun mennessä on ympäristöviranomaiselle toimitettava kirjallisesti tai sähköisesti ainakin seuraavat tiedot:

- laitoksen toiminta-ajat
- alueella louhitun ja murskatun sekä alueella vuoden lopussa varastoidun kiviaineksen määrästä
- tiedot melu-, värinä- ja pölymittauksista sekä analyysitulokset kaivoista ja pintavesistä, jos tehty.
- tiedot käytettyjen polttoaineiden ja kemikaalien määrästä
- toiminnassa syntyneet jätteet jätelajeittain, jätteiden määrät ja jätteiden toimituspaikat
- yhteenveto ympäristönsuojelun kannalta merkittävistä häiriötilanteista ja onnettomuuksista, niistä aiheutuneet seuraamukset ja toimenpiteet, joihin tapahtuman vuoksi on ryhdytty.

Toiminnan muuttamiseen, lopettamiseen ja maisemointiin liittyvät määräykset

32. Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä suunnitelma mahdollisten rakenteiden poistamisesta, vesien-, ilman- ja maaperänsuojelua sekä jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimituksista. Toiminta-alue on saatettava toiminnan loputtua sellaiseen kuntoon, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä turvallisuusriskiä. Toiminnan lopettamisen tullessa ajankohtaiseksi, on Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toimitettava ottosuunnitelmaa tarkempi jälkihoito- ja maisemointisuunnitelma. Ottamistoimintaa tulee harjoittaa koko lupakauden ajan jälkihoitotoimien onnistumisen huomioon ottaen.

Ennen maa-ainesten ottamista hakijan on annettava 44 986 euron suuruinen vakuus lupamääräysten noudattamiseksi (MAL 12 §). Vakuuden tulee olla voimassa 6 kk yli tämän luvan voimassaoloajan.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████-asiakumppaneineen on vaatinut ensisijaisesti, että lupavaliokunnan päätös kumotaan ja toissijaisesti, että lupapäätös saisi lainvoiman vasta valituskirjelmässä esitettyjen lisäsuunnitelma- ja tarkennusvaatimusten toimittamisen ja viranomaiskäsittelyjen jälkeen.

Valittajat ovat ilmoittaneet olevansa joko kuntalaisia tai kunnassa lähes asukkaisiin rinnastettavia mökkiläisiä.

Perustelut

Ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa kunnan on annettava kirjallisesti julki kantansa lupa-asiasta perusteineen. Kunnan toimihenkilöiden tulee virkojensa ohessa kohdella kuntalaisia ja heidän omaisuuksiaan sekä terveyttään asuinympäristöissään mahdollisimman tasapuolisesti. Tässä tapauksessa hyöty kunnalle on muutaman työpaikan syntyminen. Hyödyn aikaansaamiseksi aiheutetaan laajalti luontoa peruuttamattomasti muuttavat toimenpiteet ja laajalle alueelle melun ja pölyn leviäminen. Samalla aiheutetaan lähialueella toimivien kanssaihminen asuin ympäristöjen arvon aleneminen. Lupa asettaa toiminnasta kärsivät kuntalaiset ja lähellä louhinta- ja murskausasema- aluetta sijaitsevat asuin- sekä maa- ja metsäalueomistukset selkeästi alempiarvoiseen asemaan muihin verrattuna. Erikoista on, että luvan myöntämispäätös tehtiin yksimielisesti sopien, vaikka lupavaliokunnan jäsenistä kolme oli virolahtelaista ja yksi edusti sivistys- ja hyvinvointivaliokuntaa. Ratkaisun olisi pitänyt perustua äänestykseen.

Hakijat ovat ilmoittaneet sanallisesti, että heillä on oikeus Käpysuontien käyttöön ja he ovat sanallisesti luvanneet vastata kaikista sellaisista kuluista, jotka syntyvät Käpysuontien parantamistarpeista eli kaikista muutoksista, jotka heidän toimintansa mahdollistamiseksi tarvitaan. Hakijan tulee vahvistaa edellisten tietojen paikkansa pitävyys kirjallisesti tiedoksiannoin ennen kuin lupa voi tulla lainvoimaiseksi.

Hakijan tulee selvittää jo olemassa olevien kivilouhimoiden sivukivivarastojen käsittelyä ja hyödyntämistä murskeena ensisijaisena vaihtoehtona hakemansa ympäristö- ja maa-ainesluvan mukaiselle toiminnalle.

Hakijaa on veloitettava ennen toimintojen aloitusta selventämään melun ja pölyn leviämistä estäviä toimenpiteitä kuten lähimpien kiinteistöjen pihoilta ja asunnoista saatuihin mittauksiin perustuvat melunsuojaukset ja jatkuviin ilmanpuhtausmittauksiin perustuvat vedenkäytöt ja sumutukset.

Hakijoiden tulee ennen aloitusta yksiselitteisesti suunnitella laskeutusaltaan kuivatusjärjestelyt.

Maisemointiin osoitettu määrärahavaraus 46 000 € on huomattavan pieni verrattuna siihen mikä tosiasiallisesti tullaan kaikkiaan tarvitsemaan. Maisemointisuunnitelmat työselityksineen ja kustannusarvioineen tulee laadituttaa jo ennen luvan lainvoimaisuutta. Tällöin maisemointia voidaan

toteuttaa jo matkan varrella ja/tai hakijalta koota sellainen takuurahoitus, joka ainakin suunnilleen tulee riittämään. Siksi hakijalta tulee jo ennen luvan voimaantuloa vaatia korkeuskäyrin varustettuun karttapohjaan esitetty, selkeä louhinta-aluekartta työn aikaisine ja lopullisine turva-aitoineen ja luiskineen ja selväkielisine selityksineen. Sen täytyy sisältää myös maisemointitoimenpiteiden suunnitelma selityksineen ja massatietoineen. Kartassa tulee näyttää ja kuvata ihmisten ja eläinten turvallisuuden takaavat luiskat ja aidat tai muut kulku- ja putoamisesteet. Luiskien kaltevuuksien tulee olla riittävän loivat.

Hakijan tulee ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa liittää hakuasiakirjoihin oma kirjallinen arvionsa varsinaisen toimintansa toimintamääristä vähintään kolmen ensimmäisen vuoden aikana esimerkiksi ilmoittamalla porauspäivät, räjäytyskerrat ja murskauslaitoksen toiminta kuukaudessa sekä päivittäiset rekkakuljetusten lukumäärät.

Hakusuunnitelmassa osoitetut maastossa tarvittavat liikennealueet pitää osoittaa tarkemmin.

Käpysuontien koko risteyksen tiesuunnittelu ja rakentaminen on ehdottomasti hoidettava ennen raskaan liikenteen aloitusta. Liukkaalla kelillä jyrkkä lähtö vasemmalle ylämäkeen on mahdotonta. Sinne on hankittava liikennemerkki osoittamaan, että vasemmalle kääntyminen on kielletty.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on varannut asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle, Virolahden kunnalle, Haminan kaupungille, Virolahden kunnan terveydensuojeluviranomaiselle / Haminan kaupungin ympäristöterveydenhuollolle, Kymenlaakson pelastuslaitokselle, Kymenlaakson liitolle ja Kymenlaakson museolle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta sekä luvan hakijoille tilaisuuden antaa kirjallisen vastineen valituksen johdosta sekä asiassa annetun lausunnon, ilmoitusten ja vastineen johdosta.

Haminan kaupungin lupavaliokunta on antanut lausunnon. Asiaa on selvitetty riittävästi, jotta lupapäätös on voitu tehdä, eikä muutoksenhakijoiden vaatimia lisäselvityksiä nähdä tarpeellisina luvan myöntämisen edellytysten arvioimiseksi.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on todennut vastineessaan, että [REDACTED] ja Käpysuontien liittymien kohdat on hyväksytyn ja oikeusvaikutteisen tiesuunnitelman mukaan toteutettu. Tiesuunnitelma on tien elinkaarta katsoen uudehko. Tiesuunnitelma on valmistunut vuonna 2014. Tämä lisäksi Autori-palvelun ottamien kuvien mukaan kiinteistöllä/kiinteistöltä [REDACTED] osoitteessa [REDACTED]

on vuosia operoitu maantielle 384 erilaisilla raskaan kaluston ajoneuvoilla. ELY-keskuksen mukaan ei ole oletettavaa, että kyseinen liittymä olisi erityisen vaikea liikennöitävä juuri maa-aineskuljetuksissa operoivalle kuljetuskalustolle. Yksityisteiden liikennemerkkien asettamisesta vastaavat tien osakkaat. Liikennemerkkit tulee hyväksyttävä kunnan viranomaisilla. Liikennemerkkien kustannuksista vastaavat tien osakkaat. Maantien 384 talvihoito on ollut hoitoluokan mukaista eikä tähän mennessä ko. kohdassa ole ilmennyt tarvetta hiekoitusmurskeen säiliöille. Yksityisteiden osalta niiden talvihoito tai liukkauden torjunta ei kuulu ELY-keskuksen vastuulle vaan valituksen tekijöiden vaatimat Käpysuontien liittymän mahdolliset parantamistoimenpiteet ja niistä muodostuvat kustannukset jäävät yksityistien osakkaiden vastuulle.

Valittajat ovat vastaselityksessään muun muassa esittäneet melun osalta, että ennen luvan myöntämistä ovat tärkeitä haetulla paikalla tehtävä riittävät koeräjäytykset ja murskauksen melumallinnukset ja eri etäisyyksiltä on mitattava niiden aiheuttamat melu- ja pölyhaitat muut ympäristövaikutukset. Mitattavat melut on yleisten raja-arvojen sekä alituksen toteamisen lisäksi syytä kuunteluttaa erikseen valittavalla puolueettomalla normaalikuulot omaavalla ihmisjoukolla. Tapahtumasta sekä mittauksen että kuuntelun osalta tulee saada kaikkien allekirjoittama lausunto, jonka tulee olla liitteenä Vaasan hallinto-oikeuden aikanaan antamassa päätöksessä.

Risteys / liittymä Käpysuontieltä Virolahdentielle 384 tulee suunnitella ja hyväksyttävä ammattimaisella liikennesuunnittelutoimistolla. Liikennemäärät kasvavat siinä monikymmenkertaiseksi. On huomattava, että liikenteen aiheuttamat pahimmat häiritsevät vaikutukset kohdistuvat erityisesti kiinteistöihin [redacted] ja [redacted], jotka sijaitsevat aivan Käpysuontien ja Virolahdentien liittymässä. Käpysuon ja suunnitellun murskaustoiminnan vaikutusalueella on noin 50 kiinteistöä, joita valittajat ensisijaisesti edustavat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta [redacted] valitukset.

2. Hallinto-oikeus enemmälti hyläten [redacted] valitukset täydentää lupamääräystä 19. Alla lupamääräys 19 (muutos *kursiivilla*).

19. Toiminta on järjestettävä niin, ettei se aiheuta pintavesien tai kaivojen pilaantumista. Valumavedet on johdettava selkeytysaltaan kautta niin, ettei aiheuteta häiriötä tai vahinkoa alueen tiestölle, läheisille kiinteistöille tai vesistöille. *Toiminnanharjoittajan on esitettävä Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle suunnitelma selkeytysaltaan koosta ja sijainnista ja siitä, mihin valumavedet johdetaan. Viranomaisen on hyväksyttävä suunnitelma ennen toiminnan aloittamista.*

Jos louhinnan tai muun alueella tapahtuvan toiminnan johdosta aiheutuu tai saattaa aiheutua pohjaveden tai pintaveden laatuun tai määrään vaikuttavia tekijöitä, Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa velvoittaa toiminnanharjoittajaa suorittamaan asian toteamiseksi tarpeellisia näytteenottoja sekä ryhtymään toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.

Toiminnassa on huomioitava Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteet, eikä toiminta saa haitata ko. tavoitteiden toteutumista.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valitusoikeus on asianosaisella. Kun kysymys on maa-aineslain 4 a §:ssä tarkoitettusta maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien yhteiskäsittelystä, päätökseen haetaan maa-aineslain 20 §:n 2 momentin mukaan myös maa-aineslupaa koskevalta osalta muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190, 191, 196 ja 197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentissa säädetään. Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan asianosaisella tarkoitetaan henkilöitä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea.

Hallinto-oikeus toteaa, että arvioitaessa valitusoikeutta ympäristönsuojelulain mukaisessa lupa-asiassa on otettava huomioon hakemuksessa esitetty toiminta ja sen arvioidut vaikutukset sekä haitankärsijöiden omistamien tai hallinnoimien kiinteistöjen sijainti suhteessa toiminnan arvioituun vaikutusalueeseen sekä muut mahdolliset seikat, jotka voisivat osoittaa laissa tarkoitettua asianosaisuutta.

Hallinto-oikeus on pyytänyt lisäselvitystä [REDACTED] valitusoikeudesta uhalla, että valitus voidaan muutoin jättää tutkimatta. Etäisyys haetusta louhinta- ja murskausalueesta on valituksessa ilmoitetun osoitteen mukaan [REDACTED] ja [REDACTED] osalta noin 1,9 km, [REDACTED] osalta noin 2 km, [REDACTED] osalta noin 1,6 km ja [REDACTED] osalta noin 3,2 km. Valittajat ovat edellä esitetysti perustelleet valitusoikeuttaan toiminnasta aiheutuvilla melu- ja pölyhaitoilla sekä asuinympäristön arvon alenemisella. Lisäksi valittajat ovat kertoneet olevansa kuntalaisia tai kunnassa lähes asukkaisiin rinnastettavia mökkiläisiä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kun otetaan huomioon toiminnan sijainti, louhinta- ja murskaustoiminnasta sekä sen laajuudesta ja toteutustavasta saadut tiedot sekä puheena olevien osoitteiden pitkät etäisyydet haetusta toiminta-alueesta, ei hakemuksessa kuvatus ja valituksenalaisella päätöksellä sallitun louhinta- ja murskaustoiminnan voida katsoa koskevan puheena olevien valittajien oikeutta ja etua siten, että heillä olisi asianosaisina valitusoikeus asiassa. Kun muutakaan perustetta valitusoikeuden perusteeksi ei ole esitetty, valitus on

jätettävä tutkimatta. Ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain mukaisesta yhteislupapäätöksestä ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenyyden perusteella.

2. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvilläolovelvollisuus).

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan ympäristön pilaantumisella sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on sijoitettava

siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai lomaa-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä.

Samanaikaisesti 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriölle alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Asiassa saatu selvitys

Yhteislupaa on haettu uudelle maa-ainesten ottamis- ja kalliokiviaineksen ottamis-, louhinta- ja murskaustoiminnalle Virolahden kunnan Virojoen kylässä kiinteistöllä 935-431-4-97. Ottamisalueen pinta-ala on 3,32 hehtaaria. Alueelta otettavien massojen kokonaismäärä on 332 000 m³ktr, josta pintamaita arvioidaan olevan noin 6 800 m³ktr ja kalliokiviainesta 325 200 m³ktr. Pintamaat hyödynnetään alueen viimeistelyn yhteydessä kasvukerroksen luomisessa. Kalliomassat myydään ja ne hyödynnetään rakentamisen raaka-aineina. Kuusikon kiviainesten ottoalue sijaitsee noin kahden kilometrin etäisyydellä Virolahden kuntataajamasta. Lupaa on haettu 10 vuodeksi.

Hakemuksen mukaan toiminta aiheuttaa raskasta liikennettä arviolta enintään 20-30 käyntiä vuorokaudessa silloin kun kiviainesta ajetaan pois alueelta. Kiviaines käytetään pääasiassa lähiseudulla. Toiminnan liikennemäärät ja liikenteen ohjautumisen suunta on ottoalueelta Hamina-Vaalimaa moottoritien suuntaan Virojoen kiertoliittymään, josta liikenne jakaantuu eri suuntiin. Kiinteistöllä on käyttöoikeus kiinteistön kautta kulkevaan Käpysuontiehen, johon ottoalueelta liitytään ottoalueen pohjoispäässä. Ajokertojen määrä pyritään pitämään mahdollisimman pienenä ajokertoja suunnitteleamalla ja käyttämällä ajoissa perävaunukalustoa. Kiviainesten kuljetuksista ei aiheudu tavanomaisesta, yleisen tien käyttötarkoituksen mukaisesta käytöstä suurempaa haittaa tai vaaraa.

Lähin asuinkiinteistö sijaitsee ottamisalueen itäpuolella noin 1000 metrin päässä. Toiminnan vaikutusalueella ei ole erityisen herkkiä kohteita, kuten sairaaloita, kouluja, vanhainkoteja tai päiväkoteja.

Kymenlaakson maakuntakaavassa 2040 ottoalueelle ei ole merkitty mitään maankäytön tavoitteita. Virojoki-Vaalimaa osayleiskaavassa alue on merkitty kaavamerkinnällä M, jolla osoitetaan maa- ja metsätalousvaltainen alue.

Melua ja tärinää syntyy louhinnan ja murskauksen aikana noin kolme viikkoa vuodessa. Toiminta aiheuttaa pääosin tasaista melua murskauslaitteistosta ja työkoneiden moottoreista. Rikotus aiheuttaa impulssimaista melua. Hetkellisiä melupiikkejä aiheuttavat kivien käsittely kauhalla ja kivien lastaus. Laitteistot on varustettu äänenvaimentimilla. Suunnittelualueelta on matkaa E 18 moottoritiele 240 metriä.

Alueesta on tehty 24.1.2022 päivätty luontoselvitys, jota on täydennetty 29.7.2022. Selvitysten perusteella alueella ei ole luontodirektiivin IV liitteen lajeja eikä luonnonsuojeluasetuksella suojeltuja luontotyyppisiä tai eliölajeja. Vuonna 2022 tehtyjen maastotutkimusten perusteella pääosa alueesta on kuusi- ja mäntyvaltaista nuorta talousmetsää. Tutkimuksissa ei havaittu liito-oravia tai lepakoita eikä uhanalaisia sammaleita, jäkäliä tai sieniä. Kirjoverkkoperhosen suosimaa metsämaittikkaa löytyi noin 10 neliömetrin alueelta, joka sijaitsee suunnittelualueen ja moottoritien välimaastossa. Suunnittelualue ei sijaitse Natura-alueiden läheisyydessä eikä maisemansuojelun kannalta arvokkailla harjualueilla, eikä sillä ole metsälaissa suojeltuja elinympäristöjä.

Alueella toimitaan jaksoittain ympäri vuoden. Toiminta keskittyy rakentamisen tarpeista johtuen pääasiassa aikajaksolle kevästä syksyyn, mutta alueelle toimitaan myös ajoittain talvisin. Otto aloitetaan alueen kaakkoispäädystä ja otto etenee kohti koillista siten, että kiinteistön rajoihin jää 20 metrin suoja-alueet. Ottaminen rajataan alimmillaan tasoon +27.00.

Ottaminen päättyy, kun koko suunnittelualueen pohjataso on saavutettu ja alueen reunat on viimeistely suunnitelman mukaisesti. Ottoalueen reunat luiskataan loiviksi noin kaltevuuteen 1:2,5, jolloin ottoalueen viimeistely kasvukerroksella onnistuu vielä hyvin. Viimeistelytoimenpiteinä pintamaata siirretään luiskiin kaivinkoneita käyttäen kiviaineksen oton edistytessä. Kasvualustaksi pohjatasolle ja luiskiin levitetään vähintään 30 cm vahvuinen kerros pintamaata ja alueelle muualta tuotua pintamaata ja karkeampaa maainesta. Kasvualustalle kylvetään alueelle luonteenomaisia kasvilajeja tai nurmikkoja. Alueen annetaan metsittyä luonnollisesti.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Asiassa saadun selvityksen perusteella Virolahden kunnalle on lähetetty erityistiedoksianto hakemuksen vireillä olosta. Lisäksi tieto kuulutuksesta on julkaistu kunnassa ympäristönsuojelulain 44 §:n 2 momentin mukaisesti. Hakemuksesta on kuulutettu Virolahden kunnan ja Haminan kaupungin internetsivuilla 7.2.-16.3.2022 olleella kuulutuksella. Lisäksi kuulutus on julkaistu Kaakonkulma-nimisessä paikallislehdessä. Asiakirjat ovat olleet nähtävinä Virolahden kunnan ja Haminan kaupungin internetsivuilla kuulutusajan. Lisäksi hallinto-oikeus on varannut Virolahden kunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi valitusasiassa.

Hallinto-oikeus katsoo, että Virolahden kunnalle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi asiassa lain mukaisesti. Kunnalla ei ole ollut velvollisuutta vastata kuulemisiin, eikä vastaamatta jättäminen estä asian ratkaisua.

Haminan kaupungin lupavaliokunta on toiminut tässä asiassa ympäristönsuojelulain tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena. Valituksenalaiseen päätökseen on kirjattu, että lupalautakunta on kutsuttu laillisesti koolle ja se on ollut päätösvaltainen. Hallinto-oikeus toteaa, että lupalautakunnan päätöksen laillisuutta arvioitaessa merkitystä ei ole sillä, onko päätöksestä äänestetty.

Valtioneuvoston asetuksessa maa-ainesten ottamisesta 2 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan ottamissuunnitelmaan kuuluva selostus sisältää 1 §:n 3 momentissa lueteltujen asioiden lisäksi tarvittavassa laajuudessa ottamiseen ja siihen liittyviin toimintoihin tarvittavan alueen kuvauksen ja ottamiseen liittyvän liikenteen järjestämisen. Lupahakemuksessa on esitetty liikenteen järjestämisen osalta, että tilan kautta kulkee Käpysuontie, johon tilalla on käyttöoikeus. Lupamääräyksessä 18 on määrätty siitä, että liikenne alueelle tulee järjestää hyväksytyä tieyhteyttä pitkin, johon tilalla on oikeus tai asiasta on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi lupamääräyksessä on luvan haltijan velvoite teiden kunnossapidosta ja siisteydestä. Maa-aines- ja ympäristölupaharkinnassa ei muutoin määrätä yksityistieasioista. Hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräys 18 on riittävä.

Ympäristönsuojelulaki tai maa-aineslaki, joiden perusteella haettu lupa on myönnetty, ei edellytä valittajien esittämän selvityksen tekemistä jo olemassa olevien tarvekivilouhimoiden sivukivivarastojen käsittelyä ja hyödyntämistä murskeena ensisijaisena vaihtoehtona hakijan ympäristö- ja maa-ainesluvan mukaiselle toiminnalle. Hallinto-oikeus hylkää valittajien vaatimuksen edellä esitetyin perusteluin.

Ottosuunnitelmassa on esitetty laitteiden lähtömelutasot. Hankkeen etäisyys lähimpiin taloihin on yli kilometri ja toiminta on lähellä Vaalimaantietä. Melumallinnusta ei näin ollen ole pidettävä tarpeellisena. Lupamääräyksessä 12 on melumittausvaatimus, melutason raja-arvot ja määräys raja-arvojen ylittyessä lisätorjuntatoimiin. Lupamääräyksessä 13 on määräykset meluntorjunnasta. Hallinto-oikeus katsoo pölyn osalta, ottaen huomioon etäisyydet asuinrakennuksiin, ettei jatkuvatoiminen mittaus ole tarpeen. Ilmanlaadun ohjearvot on mainittu lupamääräyksessä 15 ja määräyksissä 16 ja 17 on tavanomaiset pölyntorjuntavaatimukset.

Hallinto-oikeus toteaa, että toiminnan sijoittaminen täyttää valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetut etäisyysvaatimukset eikä toiminnasta aiheutuva melu ennalta arvioiden ylitä melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja. Toiminnan aiheuttamasta melusta ja pölystä ei aiheudu eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, kun otetaan huomioon toiminnan sijaintipaikka, etäisyydet häiriintyviin kohteisiin ja toiminnan laajuus.

Lupamääräyksellä 19 on määrätty muun muassa, että valumavedet on johdettava selkeytysaltaan kautta niin, ettei aiheuteta haittaa tai vahinkoa alueen tiestölle, läheisille kiinteistöille tai vesistöille. Hakemuksesta puuttuu

selvitys altaan koosta ja sijoituksesta sekä siitä, minne valumavedet johdetaan. Tästä syystä hallinto-oikeus on täydentänyt lupamääräystä 19 ratkaisusta ilmenevällä tavalla.

Lupavaliokunta on lausunnossaan perustellut vakuuden euromäärää kunnan taksalla, mutta laskentaa ei ole esitetty. Internetissä olevan kunnan taksan mukaan $4\,450 \text{ €/ha} \cdot 3,32 \text{ ha} + 0,091 \text{ €/m}^3 \cdot 332\,000 \text{ m}^3 = 44\,968 \text{ €}$. Hallinto-oikeus katsoo, että vakuus on riittävä. Ottosuunnitelman mukaan ottoalueen reunat luiskataan, viimeistelytoimenpiteenä pintamaat siirretään luiskiin kaivinkonetta käyttäen kiviaineksen oton edetessä. Hallinto-oikeus katsoo, että maisemoinnista annettu lupamääräys 32 on riittävä.

Valittajat ovat vaatineet, että hakijan tulee ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa liittää hakemusasiakirjoihin oma kirjallinen arvionsa varsinaisen toimintansa toimintamääräistä vähintään kolmen ensimmäisen vuoden aikana esimerkiksi ilmoittamalla porauspäivät, räjäytyskerrat ja murskauslaitoksen toiminta kuukaudessa sekä päivittäiset rekkakuljetusten lukumäärät. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksessa on esitetty ottoalue ja toiminta-ajat eri toiminnoille siten, että keskimääräinen toiminta-aika esimerkiksi murskaamiselle on esitetty 240 tuntia vuodessa ja lupapäätöksen lupamääräyksessä 11 on määräys toiminta-ajoista. Lupamääräyksessä on 1 määrätty toiminnan kokonaisottomäärä ja lupamääräyksessä 2 alin ottosyvyys. Lupamääräyksessä 6 on määrätty, että jokaisesta toimintajaksosta on ilmoitettava Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja lähialueen kiinteistöille vähintään viikkoa ennen toimintajakson alkamista. Lupamääräys 24 velvoittaa vuosittaisen raportoinnin toiminnasta muun muassa alueella louhitun ja murskatun sekä alueella vuoden lopussa varastoidun kiviaineksen määrästä ja toiminnassa syntyneiden jätteiden jätelajit, jätemäärät ja jätteiden toimituspaikat. Liikenteen määräksi on arvioitu 20-30 käyntiä/vrk kun kiviainesta ajetaan pois alueelta. Hallinto-oikeus katsoo, että tiedot ja määräykset toiminnan laajuudesta ja raportointi on riittävä.

Edellä mainituista syistä hallinto-oikeus katsoo, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella ympäristönsuojelulain 49 §:n ja maa-aineslain 3 §:n ja 6 §:n mukaiset yhteisluvan myöntämisen edellytykset eivät täytyisi annetut lupamääräykset ja lupamääräyksen 19 täydentäminen huomioon ottaen.

Liikenneturvallisuus ja teiden kunnossapito eivät ole maa-aines- ja ympäristöluvassa arvioitavia asioita.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Haminan kaupunginhallituksen ja Virolahden kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksen saamisesta

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 20.5.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Sinikka Kangasmaa ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Mia Koski-Träskvik

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

██████████ asiakumppaneineen,
osoite: ██████████

Jäljennös maksutta

Riina ja Pekka Salopaasi /
osoite: Pekka Salopaasi

Haminan kaupungin lupavaliokunta

Virolahden kunnan terveydensuojeluviranomainen / Haminan kaupungin
ympäristöterveydenhuolto

Haminan kaupunginhallitus

Virolahden kunnanhallitus

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Liikenne ja infrastruktuuri

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Etelä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Kymenlaakson pelastuslaitos

Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson museo

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan-
nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>